

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nro. 16.

**A FÉLS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.**

*Költ Bétsben Pénteken Augustusnak 23-ik napján,
1799-ik esztendőben.*

B é t s.

Tegnap reggeli 8 orakor egy *Extrablatt* jött ki, a' melyben fontos ütközetről tudósítja a' Fő Hadi Cancellaria a' publicumot. Ez a' nagy ütközet, a' folyó Augustus' 15 dikénn történt az *Olofz* országi két ellenséges táborok között. Az *Extrablatt*ban előbb néhány elsőbb napi ellenséges mozgások irattatnak meg, melyeknek végetre a' nagy tsata lett a' következése. Az egész *Extrablatt*, a' lehetséges magyarsággal szórol-szóra le-fordítva, így következik: —

„*Melas* Lovas - Generálifő a' fő hadi szállásról *Noviból* August. 11-dikénn és 12-dikénn tétetett tudósítás szerént, az ellenség *Cumo-*

linónal az 5-dik Huszár Reg.ből való *Breten* Kapitánt, nagyobb erővel meg-támadván, *Rocca-Grimaldi*hoz vizsgálta nyomta: hanem, csak az *Ovadói* posztinak el-foglalásával elégedett-meg, a' miéink pedig azonközben a' *Rocca-Grimaldi*ban lévő őrző sereghez, még egy gyalog Bataliont rendelték.

„Gen. Keimtól az alatt tudósítás érkezett, hogy az ellenség *Tenda* felé és a' *Stura* völgyinn több seregeket gyűjt öfzfze, hogy az apró táborokat együvé gyűjti, hogy a' *Mont Cenis* felé feles sereget küldött el, hogy a' *Monte-Genevrónn* feles számu ágyuk érkeztek meg, 's-hogy minden készületek *Fort la-Carboniernek* meg oltalmaztat-hat. ^{BCalláglujba Centrál helyreztény, öllőbény Céljossa-}nak az ellenség' részéről.

„Aug. 12-dikénn elő rukkolt *Spigno* és *Ponzone* felé néhány ezer emberekkel az ellenség, és minekutánna a' maga *Ovadói* posztjánál feles segítséget hagyott volna, az után a' szélső posztokat vizsgálta nyomván, *Aqui* felől *Rocca-Grimaldi*hoz és *Cremolinó*hoz nyomult.

„Minekutánna Gen. *Bellegarde*, a' ki a' vezérlése alatt lévő *Divisióval* *Aqui* varossában volt szállva, az ellenségnek ezen elő-rukkolását, 's-egyzersmind azt is jelentette volna, hogy az ellenség egy 9 fél Brigadából, valami 8000 emberekből, álló tsoporttal, *Erco* felé és a' *Bornida* volgyére bé-nyomulni szándekoznék, 's-hogy már minden ezen tzieljának el-érélehez szükséges posztokat is el-foglalt legyen; oly rendelés adatott *Bellegarde* Generális' elibe, hogy az ellenséggel semmi tsatázásba ne botsátkozzon, hanem annak valóságos elő-nyomulasakor, azonnal, *Strada-alta-Rectorténn* kerelfztül, az egész *Rivalta-di-Scriviából*, a' táborhoz vonnya vizsgálta magát, meg lévén a' miéinktől határoztatva az, hogy az ellenséget *Orba* és *Scrivia* között kényszerítsék a' tsatázásra.

„Az éppen ezen Aug. 12-dikénn az ő vezérlése alatt lévő sereggel ide érkezett Gen. Báro Kray, olyan hirt tett ugyan ekkór, hogy az ő *Argentera* felé ki-küldetett vigyázói oly tudósítással tértenek légyen hozzá vizsza, hogy egy 3000 emberekből álló ellenséges sereg a' *Barcellona* völgyében szállott légyen meg, és még 1200 embereket vár magához.

„Az ellenlégnék ily hathatos mozdulásai, és ily lok pontokonn tétetődő kézzületei, ki-nyilatkoztatták azt, hogy kétség kívül valami fontos tzelezása légyen: Grof *Hardegg Cs.* Királyi *Pionierek'* Májoria pedig, mint Kurir ide *Bétsbe* érkezvén, azt az igen örvendetes hirt hozta a' fő hadi szállásról *Noviból*, hogy a' miéink az ellenlégnék tökéletes gyözedelmet vettének légyen; a' melyről Aug. 16-dikánn indult-meg a' nevezet Kurirtól *Bétsbe* hozatott, következő tudósítás:

„A' mi táboraink a' *Rivalta-di-Scrivia'* térségeinn meg szállván, és a' lévén tzelezok, hogy az ellenléget ezen térségre tsalhasllák, így az ellenségnek könnyü dolog volt, polztjainkat a' hegyek között ki-nyomni, és Aug. 13-dikánn *Novi* várát elfoglalni.

„Nem gyanittathatván, hogy egyéb tzelezja légyen az ellenlégnék, hanem *Tortonának* az ostrom alóll való fel oldoztatódása: erre valónézt a' miéink, kivált képpen a' *Scrivia* és *Tortana* völgyére fordították figyelmetesllégeiket.

„Az elsöt a' *Riváltában* fekvő seregünk tartotta figyelemmel: a' másodikra nézve pedig *Grofz Gen. Rosenberg*, *Vighizuolóba* szállott-meg. *Gen. B. Kraynak* éppen ekkór *Ajii* várossánn keresztül *Cuneo* felé kellett volna útját folytatni, hanem a' már el-kezdődött özfize-tsapásokra nézve meg-állapodni kéntelenített, és seregével *Fregorollóhoz* rendeltetett, hogy magát itt *Gen. Bellegardéval* egyelittse, és a' tabornak jobb szárnyát formálja.

„Aug. 14. dikénn egész tsendességben volt az ellenség, melyhez-képpett az ő meg-támadására a' mi fő vezérünk Feldmarschall Gróf *Suwarow-Rimniskoy*, parantsolatokat adott-ki. Ezen parantsolatok szerént Gen. Báró *Kray* az ellenség. re hátulról, *Orosz* General *Hertzeg Pongratzion* pedig előlről, 15 dikben jó reggel reá ütötenek: hanem, az ellenlégnek nagy ereje miatt, kereltül rontani egyiknek sem volt lehetséges, mely után előbbször *Orosz* Gen. Lieutenánt *Dörfelden*, és végre *Lovas* General *Melas* is, az elő rukkólásra parantsolatot vettek.

„Az első a' *Novi* felé menő töltött útat választotta: Gen. *Melas* pedig úgy állott-meg a' Gen. *Kray* Divíziójával a' *Scrvia* mentében, hogy mind az egész térléget, mind pedig az egész ütközet' mezejét szemlélhette.

„Az után leg előbb is Gen. *Hertzeg Pongratzion* ütött reá *Milloradovics* Generálissal együtt *Novira* előlről, hanem ezen meg támadásnak, az ellenség' kemény ellentállása miatt, valamint szinén a' Gen. *Kray*' próbájának is, a' ki az ellenség' bál szárnyánál lévő halmokra *Frassonara* felől akart fel-mászni, nem volt kivánt következése.

„Éppen így történt, a' miéinknek bal szárnyok felől a' *Novi* előtt lévő halmok ellen Gen. *Dörfelden* által tétetett próbával is, a' dolog.

„A' fő komendórozó vézer *Suwarow Rimniskoy*, most már a' maga isméretes álhatatossága szerént, a' *Novi* megett lévő halmok ellen új ütközetre rendelte-ki, *Dörfelden*, *Pongratzion*, és *Milladorovics* Generálifokat.

„Ezek itt dél utáni 3 orakór tették az utolsó ütközetet: de itt sem nyomattathatott ki helyéből az ellenség, mivelhogy minden próbáinknak a' leg vakmerőbb módonn ellene állott.

„A' *Scrvia* mentében álló Cs. Királyi sereg azonközben 12 ora-tályra a' *Novi* mellett lévő halmokon *Pietale* mellé érkezvén, oly határo-

zási tett Gen. *Melas*, hogy az ellenség' jobb szárnyát kerülje meg, melynek alkalmatosságával *Seravallét* a' meg szállás alóll fel-olozta, s-egy-szersmind Gen. Májor Gr. *Nobilit*, *Stazanona* kerefétül *Vignole* felé küldötte-el, hogy a' *Scriveria* völgyére figyelmezzon, és *Arquat*át foglalja-el.

„A' *Seravallétól Novi* felé menő ország-útan találkozott Gen. *Melas* leg előbb az ellenséggel. *Frölich* és *Lusignan* Generálisok, leg el-tökéltetebb tsatát kezdetek, melynek a' lett a' következése, hogy ök akkor mingyár az ellenség jobb szárnyához jutottak. — „Hasonló képpen tselekedett *CCU@LUB. Central University Library Götting* fölöl a' maga *Brigadájával*, mint 2-dik *Colonne*. — „A' 3-dik *Colonnét H. Lichtenstein* formálta, a' mely már az ellenség' jobb szárnyát egészfezen meg kerülte

„Az ellenség' figyelmetességének annyival erőfőbben való el-vonására, némely pontokon batiériákat is hányatott Gen. *Melas*.

„Ezen utóbbi meg-támadásban 7 vagy 8 száz embert vesztettének a' nevezett három *Colonnák*: de tökéletes győzelemmel is meg-jutalmaztattak. — „Az ellenségnek egész fekvése, *Novitól* fogva *Bassaluzóig*, fel forgattatott, és ő tölle el-hagyattatott. —

„Mihelyest Gen. *Melas* itt, tzeljének el-érése által magát bátorságban lenni gondolta, a' *Novi* halmára is reá rontott a' *Paar* Granatéros *Batallionnyával*, melynek álhatatossága által oly szeréntsés is volt, hogy nem tsak azt a' halmot foglalta-el, hanem az ellenséget hátrálásra is kénfizerítette, ki is *Novit* oda hagyván, minthogy az útja *Gavi* felé már el vágva volt, *Ovada* felé tért visszra. — Ez alatt Gen. *Karajczay* is ide elő sietvén, *Posturana* felé üzte az ellenséget.

„Ezen fényes győzelem' környüállásának le-írása, még most hátrább tartattatott: előre azonban

most is jelentetik, hogy 4 ellenséges Generálisok estek hozzánk fogságra, kik között vagyon Gen. *Colli*, és 2-tő találtatott a' tsatázó mezőn el-esve, a' kik közzé számláltatik maga Gen *Joubert* is.

„Az el-fogattatott ellenség' száma nem irat-tathatott most meg, minthogy még mind többek-többek érkeznek-bé. Így vagyon az ágyuk' állapotja is; a' Kurir' el indulásakor azonban már 22 ágyuk, és feles puskaporos szekerek kerültek vólt kezünkre.

„A' részünkről való vesztes is éppen ily kevéssé határozható meg bizonyos számmal: hanem, mint Gen. *Melas* gyanítja, a' holtak, sebessék, és nem-találtatók, együvé számláltatván, ily lokizben meg-ujjitott tsatákban, és az ellenségnek rend-kivül-való álhatatossággal tett ellent-állása mellett, 4000 fejekre reá mehetnek.

* * *

„*Tortona* várának ofirőmã szorgalmason foly. A' mi vesztesünk ezen vár alatt, Aug. 11-dikénn 2 holtakból és 25 sebessékből, 12 dikre virradó éjjel pedig, 3 holtakból és 7 sebessékből állott. Az utolsók között vagyon *Agyuzó Hadnagy Tretzi*, és Oberltieutenant *Gróf Hohenfeld*.

* * *

Perugia várossa, által adta a' miéinknek magát: hanem a' felleg várban még benne vagyon az ellenség.

Déli Olofz országnak leg termékenyebb vidékeit veszvegeti az ellenség a' maga ki-tsapásai által: nevezetesen *Viterbó* fokot szenvedett tőlle.

Fanóba ezen hónap' 2-dikénn egy Cs. Királyi lovas Swadron szállván bé, az ellenség er

re nézve 3-dikban *Sinigagliát* is oda hagyta; a' hova azonnal seregek szállottak-ki az *Orosz* és *Török* hajós seregről.

Frantzia Ország.

Dolgoznak a' Jákobinusok, nem tsak *Páris*-ban, hanem az Ország' minden tartományában: minden erejeket arra fordították, hogy a' mostani Directoriumot is, a' másik' módjann mennél előbb meg-buktathassák. A' levelezés a' Párisi anya klub és a' Departamentomokbéli leány-klubok között erőssen foly. A' Directoriális Újság-író is emlekezett ezen dologról egyik levelében: — „*Pudva* vagyok, *így száll*, hogy néhány napok előtt, *Párisból* sok levelek széljel küldettek, a' melyekben, a' tartományokban lakó béketelenek meg-hivattattak, hogy, bizonyos plánumoknak végre-hajtások végett, küldjenek egy-'s más kérő leveleket a' Törvény hozó Tanácsokhoz *Párisba*. Az itt következő levél is (így száll továbbá a' *Redacteur*) kétseg-kivül ezen correspondentiához tartozik: — „

„*Privasból, Jul. 19-dikénn.*” Egy *Párisi* közönséges hivatal-béli ízeméiyhez: — „Az *Ardeche*' Departamentoma béli Administretorok egy írást készítettek, a' mellyben azzal vádolják *Barras* Directort, hogy a' mi meg-verettetéseinknek ő legyen az oka, hogy ő a' Coalitzió'nak el legyen adattatva, 's-hogy az *Olofz* országi erős várakat ő adta legyen által az ellenségnek. *Sieyes*ről is azt állatják ezen írássokban, hogy ő is el-adatott legyen a' Coálitzió'nak, és egy olyan egyezésnek legyen főbb mozgatója, a' mely szerint nekünk, egy, az Ország-rendjei által határok-közzé szorittató Királlyal együtt, a' mi 1791-béli Constitutziónkat kellene visszfa kapnuak. Ez az írás ide-'s-tova, egy közönségből a' másba, széljel hordoztatik, és *Subscribensek* gyülytetnek alája: nem soká a' Törvény-hozó Tanácsok'

elibe fog terjeszteni. Nem lehet érteni, mié-
 nek, hogy a' Directorialis Agensek leg inkább
 azok, a' kik alá-irnak. Ekként folytak más Depar-
 tamentumokban is a' dolgok. A' *Valence, Greno-
 ble, Puy, Nismes, St. Esprit,* és *Ardeche* váro-
 saikban lévo Klubok is, mint bünösöket ugy
 adtak-fel két Directorokat. Egy ú azó Commi-
 sarius, a' ki Generálsi Ismerő, ezen Departa-
 mentumokban oly foglalatossággal jár feljel,
 hogy a' Klubok' barlangjaik között az egymással
 való özfizetsételek odallt organizálja.

Mi-de-ent zűrzavarba igyekeznek vinni ezek
 a' Jákobinusok, a' vezedelemnek naponként való
 nevezédesét az új Directorok' vádolására for-
 ditják, az erdőbe, hogy ez is a' köztársasági Res-
 publikát a' Coalitziónak. A' meg-bukott régibb
 Directorok ellen folyó processust pedig ugy kez-
 dik már most folytatni, hogy a' nép előtt, nem
 csak a' Directorokat, hanem a' Törvény-hozó
 Tanácsokat is gyűlölséggé tessék; azt igye-
 kezik elhitetni a' néppel, hogy a' Törvény-ho-
 zó Tanácsok, eppén oly hibások, gondatlanok,
 és semmire-valók voltak, mint a' Directo-
 rok. —

Három pártok tusakodnak most Frantzia or-
 szágban egymás ellen, a' Törvényhozók, a' Di-
 rectorium, és a' Jákobinusok. A' Directorium'
 hatalma már majd semmivé lett. A' Törvény-
 hozó Tanácsokban még eddig, *Antonelle, La-
 marque, Marquesi, Lucian Bonaparte, Augereau,
 Jourdan, Efsachérieux, Poulain, Grandpres, Bou-
 lay-de-la-Meurthe,* és *François de-Nantes,* láttatak
 eddig a' hatalmasabbaknak lenni: hanem egy
 idő oltá némelyek már ezek között is vesztetni
 kezdték a' Jákobinusok előtt a' creditjüket.
Jourdan így szollott a' napokban a' Tanács előtt.
 — „Mi meg akarjuk oltalmazni a' mi független-
 ségünket, hanem magunkat az olyan idegen or-
 száglás formákba sem akarjuk avatni, a' me-
 lyek a' miéinket betsületben tartják. A' mi nem-

zeti bosszúakodásunk, némely országló-székeknek projectomjaikért, mint p. o. a' *Pilniti* országló-projectomért, meg lehet hogy igen mérsékelten volt: hanem mostan, a' böltsélegnek, a' mérséklettségnek, és a' más nemzetek' jussaik' meg-betsülésének, adjuk példáját."

Ez a' beszéd telyességgel nem tettzett a' *Jakobinusok*nak: — „A' mérséklettségről nagyon szó (igy kiáltott fel *Ricord*) — „békét kell hagyni ennek a' tsunya beszédnek — „egy *Respublikában* csak az a' mérséklettség, a' mi a' hadi feregnek a' félelem szokott lenni."

A' *Terrorismus*' *Sytemájának* vizsgálódásánál minden erővel iparkodnak a' *Jakobinusok*, minden tartozkodás nélkül szollott *Jourdn*: — „A' *Terrorismus*nak fundamentoma, úgy mond, a' tudatlanság, a' principiumoknak tsalfa forgatása, a' hatalomnak, gyűlölettségnek, és gazdagságnak szomjuhozása, &c."

Erre a' szerentsétlen *Terrorismus*' állapotjára hajlanak most *Frantzia* országban csakugyan minden ki nézések szerént a' környülálálók. Mingyár az ő *Klubjok*nak első ülésében, több már málszor említett végzéseken kívül, azt is meghatározták a' *Jakobinusok*, hogy a' *Batavus* *Agensek*, nevezetesen pedig *Schimmelpennink*; *Páris*ből 8 napok alatt el-küldettessenek. Továbbá, a' maga a' *Journal-de-la-Montagne* nevű *Ujjságnak*, a' mely annak idejében a' *Terrorismus*nak felállítódásánál igen hathatóson dolgozott volt, újantoni helyre-állítatását is kívánta a' *Klub*, *Javasolatott* az is, hogy mindenek felett a' különböző-külömb apróbb-nagyobb *Klubok*nak egymással való összefeszítatódások és összefeszítatódások elköszöltesse. — *Petit*, arról tudósította a' társaságot, hogy *Auxerre* várossában, 1200 személyekből állott legyen fel egy *Klub*. — *Desirem* azt jelentette, hogy *Toulouse* várossában is egy hasonló *Klub*, még pedig úgyuk.

nak dörgése közben, gyülekezett legyen öfzfze: „Mi némü hathatós munkásságot nem ígerhet, így szoll *Destrem*, a' nagy Nemzet egy ilyen egyesülésből? mindazonáltal mikor utóljára az ülés' végével arra került volna a' dolog, hogy a' Respublikai szegény katonaság' izámára a' tagok között collectázzanak, tsak egy 5 Livrákból (valami 2 Forintokból) álló Collecta gyült a' Klubban öfzfze.

Nagy Britannia.

A' Mediterraneum tengeri Anglus hajós feregrol, sem az *Olofz* sem az *Anglus* levelek nem tudják meg határozva, hol legyen. A' *Londoni Udv.* Ujjság így ír: — „Ha fundamentoma vagy on annak, hogy az egyesült ellenséges hajós fereg vizfza tért *Kadix*hoz, már az által, hogy a' *Spanyol* hajós fereget, *Sequestrumba* vette, tsinált valami szembe-tünöt: azonban, ha a' miénk oly szerentsések léfznek, hogy őket vagy a' *Kadixi* vagy a' *Bresli* kikötő-helybe találhatják, a' nyereség ekkor így is a' miénk lehet, mivel-hogy ez a' hatalmas ellenséges hajós fereg a' mi már meg határozva lévő expeditziókat meg nem akadályoztathatja, a' mely is tsak addig fog el-halasztódva maradni, mig azt meg tudhatjuk, hogy bé-evezett-e' az ellenség a' *Kadixi* vagy pedig a' *Bresli* kikötő-helybe?

Azonközben már bizonyoson írják a' *Kadixi* 12-dik Juliusi levelek, az egyesült hajós feregnek oda való vizfza-érkezését, a' mely is a' *Gibráltár* szoroffánn Jul. 9 dikénn evezvén ke-rezftül, *Kadix*hoz 11-dikben evezett-bé — és 42 *Linea* hajókból u. m. 18 *Spanyol Linea*, 8 *Fregát*, és 3 *Brigantin* — és 25 *Frantzia Linea*, 6 *Fregát*, és 7 más fele kisebb hadi hajókból állott. *Kadix*ban azt erősfítették, hogy ez az egyesült hajós fereg *Bresli*hez evez, hogy ott még több

fegyveres népet vegyen fel, a' mely *Irlándiá*-ba menni határoztatott.

Az ujjabb *Londoni* tudositások szerént hitelesen akarják gyanítani, hogy ez az egyesült hajós sereg, a' *Rochefort*nál lévő 5 Spanyol *Linea* hajókat, valamint szintén a' még *Brestnél* kétféle álló *Frantzia* hajókat is, magához vévén, onnét *Texel*nek meg-szállására megyen, és az ott lévő 12 *Hollandus* *Linea* hajókat is magához veszi, a' mikor osztán 68 *Linea* hajókból fog állani.

Ugyan ezen tudositások szerént valósággal kezdenek *Londonban* tartani attól, hogy ez az elégséges hajós sereg-osztályoknak ily nagy egyesülése, meg-akadályoztathatik nem. Az *Anglus* hajós seregek, az ő vezérjeik valósággal úgy gondolkozáván, hogy a' Spanyol hadi hajók *Minorhának*-vízfő vételére, *Admirál Brueix* pedig a' *Frantzia* hajókkal *Egyiptomba* evezni, széloznának, igen távol vagynak a' *Mediterraneum* tengeren. A' késő részei is az elszendőnek meglehetősön el közelgetvén, erre nézve a' *Gibraltári* szorossan nehéz és veszedelmes úlja lehet az *Anglus* hajóknak, nevezetesen azon *Nápoly*-gotról fuvó szelekre nézve, a' melyek ilyenkor támadni szoktak ezen szorossban. Ide járul, hogy az ellenséges nagy hajós sereg azt az expeditziót is, a' melyhez a' szározonn részünkről már minden készületek meg-tétettek, meg-akadályoztathatja; könnyen meg-eshetne továbbá, hogy a' mi *Amérika* felől ilyenkor haza érkezeni szokott kereskedő hajós seregünket is el foghatja, vagy pedig, hogy éppen *Portugalliára* szélozzon: noha más részről azt a' nagy háfznot is gondolóra kell venni, a' mely mi reánk onnét háromlik, hogy, ha t. i. a' mi hajós seregeink az *Océánus*-ra annak idejében ki-érkezhetnek, az ellenséges hajós sereg sem *Egyiptomba*, sem pedig az ő *Olofz* országi úgy mondván egészfény el-vezete-

nek tartatható három táboraihoz, nem vihetett segítséget.

A' 4-dik Augulusi *Párisi* levelek azt is írták már, hogy az egyesült hajós sereg, Jul. 21. dikéon a' *Kadixi* kikötő helyből ismét ki-evezvén, útját *Ferrol* felé folytatta. *Kadix*nál csak 2 hajókat hagyott hátra, minthogy ezek valami *Algirai* préda-hajókkal viaskodván, meg-rontoltattak volt.

Helvétzia.

Az itt fekvő két ellenséges táborokról a' következő tudósítás vagyon a' *Bétsi Udvari Ujság*ban. BCH-Cluj / Central University Library Cluj

„A' két ellenséges táborok 2 hónapok alatt maradtak-meg ugyan azon egy fekvésben, mely is ez: A' Frantziák oly közel fekszenek *Zürch* várossa mellett, hogy sok házaikról egy rosz perspectivával is meg lehet szélső posztjaikat különböztetni; *Altstetten*be *Zürch*-ből egy ora távolságra, ismét be állottak, a' honnét a' tónak *Thalwyl* és *Richterswyl* között fekvő partjait, az úgy nevezett *Horgen* districtust (a' hóva ez előtt posztokat küldöztek-el a' Császáriák, de a' honnét mostan el-vonták magokat) olykór-olykór nagy csoportokkal meg látogatják, melyhez képeft ezen vidékkel minden közösülés megtiltatott *Zürch* várossában, és a' tónn néhány fegyveres hajók állanak vigyázatonn. *Swoytz* felé tovább, a' *Jostberg* az ellenséges főbb poszt; az ő birtokában vagyon, a' *Zug*- és *Waldstodter*-tók között *Rigi* is: *Brunnen* mellett ellenben a' Császáriáknak vagyon egy battériájok, a' melyről az ellenséget a' tónn való hajózásban akadályoztatják. Tul felől az ellenség' birtokában vagyon *Unterwalden* és *Selisberg*. Ezen heg' tövében a' viz mellett van egy ellenséges battéria, a' melyről 12 fontos ágyukkal, és a'

vizenn lévő ágyus tsonkokkal, a' miéinknek *Brunnen* és *huelen* között Uri Kántonban, egymással való közöfüléseket gátolják.

Török Birodalom.

„A' Török Császár egy bokkrétát ajándékozván *Sidney Smith*nek, annak alkalmatosságával ilyen Császári írást adatott által a' *Konstánztindápolyban* lévő Anglus Követnek *Spendor Smith*nek: — „

„Az a' maga hajójával ezen Császári városba küldetett betsülletes Kommodore *Sidney Smith*, azokban a' külömb-külobb Conferentziákban, a' melyek a' hadi munkák és elő-vétetendő eszközök iránt, ő véle tétettek, nagy böltseffégnek és bé-látásnak jeleit mutatta. Midőn az után Egyiptomba evezett, és ott az alku-szegő ellenségnek *Acre* várossa felé lett el-útazását megértette: azonnal néhány hajókkal oda sietett, oda a' revoluziós Frantzia tábornál előbb megérkezett, és ott hasznos szolgálatoakat tett. Az egész meg-szállás alatt leg ditséretesebb dolgokat követett-el, és azon nagy gyözedelmekben, a' melyeket az *Ottomannus* fegyverek a' Fő hatalmasságnak segedelmével nyertének, magát munkássága által meg-külobbőztette. A' Fényes Porta, a' melynek tartása örökké való lészén, néki ezért egy gyemánt bokkrétát és egy bundát küldött ajándékba; és oly véggel íratott ez a' jelentés, hogy az ő Udvara, néki adjon engedelmet arra, hogy ezt a' bokkrétát a' maga ditsőséggel tündöklő homlokára szurhassa, és ezt a' bundát, mint meg-mutatott bátorságának és indulatjának bizonyosságát, viselhesse.

Elegyes Levelek.

Sz. Pétersburgból, Jul. 27-dikénn: — „Az Orosz Császári Felség, a' Spanyol Király allen, mint Frantzia orszagnak Szövetségelse ellen, hadat izent.“

„Párisból, Aug. 10-dikénn: Az ujj külső dolgokra ügyelő Minister *Reinhard*, aztirta a' *Touloni* lazaretomból, a' hol most contumáziát tart, a' Directoriumhoz, hogy a' néki ajánlott ministerséget fel-válolja. — „Toulonhoz ujj feregek gyűlnek ujj expeditzió végett. — „A' *Corfou* és *Mayland* béli volt Frantzia örző-sereg, valami 4000 ember, a' táborhoz rendeltett *Párisi* örző-sereg' helyébe, ide *Páris*ba jövéen, tsak ugy rongyoson, fél-mezitláb, 's-ki hogy lehetett, parantsoltatott bé-rukkólni *Páris*ba. — Azért nem tsináltatott nékik a' Hadi-Minister *Bernadotte*, *Páris*ba való érkezések előtt, ruhát: hogy a' *Párisi*ak élő-szemeikkel gyözzék-meg magok magokat a'-felöll, hogy az inség a' Frantzia táboroknál valósággal olyan nagy, mint irattatott.

E r d é l y.

Remetefzeg, 8. Aug. Itt a' mi vidékünkön tegnap igen nagy hévség vala, mely miatt azon napon igen sokan jártak az emberek feredni, még pedig a' mint bizonyosan értettem némely helységeken igen szerentsétlenül, nevezetesen *M. Vásárhelyen* hárman holtanak a' feredők közül a' vízbe, kiknek egyike egy igen jó characterü, szelid, és jó tanító Professor *Köntzei* Ur volt, a' második, egy orás legény, a' harmadik pedig egy *Semlye Sütő Inas*. — Nagy szorgalmatoállással és késedelem nélkül való utánna járásával lehetet a' negyediket is ki fogni a' vízből és meg menteni a' holáltól, a' ki egy szol-

galó leány vólt. — Hire van, hogy a' Nyárádba is holtak volna belé azon napon vagy ketten.

* * *

Bukovinából, Csernovitzból, Baja, Aug. 3. — „

„Már 4 hete hogy a' Határszeleink be-zárat-
tak, és minden közösülésünk Moldovával, és a'
Rajával el tiltatott, hanem ha 10 napokig tartó
contumáztba ülünk, ennek oka a' Jászvásárba
ujra ki-ütöt peftis, mellyben hirtelenséggel sok
emberek haltanak meg, de mivel a' moftani vaj-
da *Isylandi*, hirtelen jó rendeléseket tett, ispo-
táljokat állított, és Doctorokat vett fel, már el
annyira meg-ízűnt, hogy három hetek alatt
magát a' *tsomó* nem mutatta.

A' szüntelen való esőzés, és hideg, minden
mezei gabonát el-rontott, gyakran havaz, gya-
kran pedig olly rettentő jegek hullanak, hogy
a' melly határt éri, azonn a' földnél egyéb nem
marad. A' széna tsinálás tsak nem lehetetlen,
külömben ótsófág uralkodik mindenekben, ép-
pen a' lovak drágák, mivel az el-mult tél sok
ezereket, él-törlöt, egy néhány hires ménesek-
ből alig maradott egy két darab ló, mivel ez a'
tél *Beffarabiaba* is olly kemény vólt, hogy a'
barmok mint mázsfzor nem legelhettenek. Ide
szokták a' Moldovaiak télire hajtani számos mar-
hájokat, mivel a' pufztaság véghetetlen is, a'
száraz fő embernyi magosságu. Hó pedig ritkán
és igen kevés szokott esni, hogy ha esik itt, nem
tartós, és nintsen nagy hideg. Ezen tartomány-
ban lehet egy télenn ingyen telelő Barmokat
minden szélből 300,000-t látni. Talvajokat és
Rablokat 4000, vitéz tatár, török, oláh, és zigán
nemből állókat.“

Magyar Ország.

Rima-Szombathból, Schafhausenben amaz ditső emlékezetű Keresztes Magyar Vitéz és Vezér Piátsek Kristoff Urnak sir-hálmára:

De quo tanta vides hospes pendens Trophæa,
Magnanimo positus stat Lapis iste Viro.
Marmore nempe sub hoc Héros jacet Ille *Piátsek!*
Qui, dubium est, vixit pulchrius: an ceci-
dit?

Huic raros, validosque dedit natura Lacertos,
Mars animos, stimulos Gloria, forma decus.
Jam tener Ille annos animis præit, armaque
stringit:

Quis numeret, bello quantos in utroque Borussos
Ad Stigios Victor jussérít ire Lacus.
Tu quoque Luna hujus bene nosti nomen Achil-
lis,

Verterat exigua qui tua Castra manu.
Vix hos fulmineo detergit ab ense cruores:
Mars Illum e' bellis in nova bella vocat.
In Gallos ducenda cohors concreditur Illi,
Et pretiosa magis palma Legenda datur.
Dux etjam magnas Magni spes Cæsaris implet.
Sit licet expertus Martis utrasque vicés.
Læsus: at Invictus quoties atrocia clausit
Prælia, vulneribus pulcher ab Ipse suis,
Hostiles quam sæpe dolos, aciesque retorfit,
Pressit et instanti Gallica terga pede.
Tandem dena tulit mortalia vulnera, tamquam
Mors Immortali non satis una foret.
Tanta anima in pectus tantos poscebat hiatus:
Corpore de tanto possit ut ire foras.
Ictibus his arces poterant, et mænia sterni,
Sunt quibus Istius fata peracta Ducis.
Sic Héros moritur, qui cuncta pericula calcat,
Et patriæ vitam, Cæsaribusque facrat.
Huic tumulo o Givés! manibus date Lilia plenis,
Proh dolor! hoc tumulo Gloria nostra jacet.